

26.46x29.13	31	עמוד 16	גלובס - נדל"ן	30/08/2010	23989260-9
המוזיאון הישראלי לעיצוב חולו - 86169					

האחים האדריכלים, אלי וצדיק אליקים, מחזירים את הכבוד לבית הספר

מירב מורן,
"אדריכלות", עמ' 16

מה שאיפה? שהילד ירצה להשוויץ בבי"ס שלו

ביקור בית צדיק ואלי אליקים

/ מירב מורן

בי"ס בקופנהגן. נראה כמעט כמו מועדון לילה"

■ בית הספר נאלם

צדיק: "נמתחת ביקורת רבה על כך שהמרחב הציבורי הופקע לטובת מסחר - שטחי הפרסום שמתפשטים על פני שטח גדול יותר וניצבים קרוב יותר להולכים ולנוסעים. בדיוק אותו דבר קורה גם בארכיטקטורה ובתכנון העירוני. המסחרי כובש את הציבורי. בתי-הספר נעלמו ונאלמו מהשיח האורבני. היום אנשים קובעים ביניהם 'להיפגש על יד הסנטר (ריזינגוף סנטר) למה שלא יקבעו ביניהם פגישה על יד שער בית-ספר יסודי גבריאלי הסמוך?'"

■ מגדלי הגמנסיה

אלי: "תל אביב ממותגת כיום במגדלי עזריאלי. הם הסמל של העיר. כמבנים הם אולי מוצלחים, אבל כל נשכח שאחרי הכול, מדובר בקניון. אז זה האייקון של העיר, ועדיף שהיו לה סמלים נוספים. אני שואף שהסמלים העירוניים יהיו מבנים של בתי-ספר, שבת הספר יהיה האייקון של השכונה ואפילו של העיר כולה. כולם זוכרים את מה שהייתה גימנסיה הרצליה.

זה לא במקרה - גם מבחינת המיקום שלה, בראש הגבעה של הרחוב הראשי דאז - הרצל, וגם מבחינת המבנה הפיזי המרשים. צדיק: "הפיזה הוא איטליה, האייפל הוא פאריז. גם בישראל,

ראש עיריית חולת, מוטי שונו, מרומם אותה באמצעים ארכיטקטוניים. לא **סתם** נבחר המעצב רון ארד כאדריכל **המוניאון** שנפתח בה באחרונה. את התכנון ואת מבנה **המוניאון** אפשר אולי לבקר, אבל מבחינה מיתוגית זה מהלך מבריק. מדובר בתהליך מובהק, כמעט סטריאוטיפי, של מיצוב עיר באמצעים ארכיטקטוניים."

■ כפר קמח

צדיק: "בית-ספר הוא מבנה ל-1,500 איש, ילדים ומבוגרים, זה חתיכת כפר. כארכיטקטים אנחנו צריכים להחליט אם לוקחים את הכפר הזה והופכים אותו לגטו שמתנהל בתוך עצמו, או פותחים אותו למרחב העירוני ולקהילה שסביבו. אנחנו בחרנו בגישה השנייה."

אלי: "לפני חמש שנים כשנקראנו לתחרות על הקמת מרכז חינוך ברובע צפון מזרח ת"א. במקום לדבוק ברעיון שהוצג לנו - חומה בנויה שייצגה את מבני בית הספר, ובתוכה כתם ירוק שייצג את המרחב הפתוח, הפשטנו את החומה והוצאנו את השטח הפתוח מחוצה לה - אל הרחוב העירוני. המטרה הייתה ברורה - חיבור בית הספר לסביבה שבתוכה הוא ניצב."

■ ביתה מסחרית

צדיק: "בתי הספר נהפכו ליחידות כלכליות שצריכות להוכיח את עצמן. ההנהלות צריכות לדאוג להכנסה משל עצמן ומתנהלות שיחה על ה'ניצולת הכלכלית' של מבנים הניצבים בתוך המרחב הבית-ספרי. לאולם הספורט המיתולוגי יש שימושים בנוסף לשיעורי ההתעמלות ומסיבות הסיום והוא נחשב היום ב'אסטרטגיה העסקית' של בית ספר - וכן יש כוז לגמרי. מנהל בית ספר חושב כיום כמו מנכ"ל חברה - כיחידת רווח שאמורה להניב הכנסות לארגון. מבחינתנו כארכיטקטים מדובר בהקמת מבנים שישרתו לקוחות נוספים, לא רק אלה שעבורם מתכננים ובונים במקור."

■ תלבושת אחידה

אלי: "בת"א תלמידים יכולים לבחור בין בתי-ספר והתוצאה היא תחרות ובתי-ספר המשקיעים מאמצים ומשאבים להשגת מיתוג נחשק. התופעה משותפת למערכות חינוך בכל העולם. המיתוג נעשה באמצעות תוכניות לימודים וגם באמצעים ארכיטקטוניים."

צדיק: "בעבר בתי הספר היו דומים, כמעט זהים זה לזה, היתה פרוגרמה אחידה וכולם עקבו אחריה: מסדרונות ארוכים, חדרים, חצר להפסקות. כיום זה לגמרי אחרת. בקופנהגן, למשל, בנו בית-ספר שגראה כמעט כמו מועדון לילה, בצורת מיכל שהכיתות תלויות בתוכו ויש בו פינות ישיבה רחבות. בתי ספר, שהחלו במאה ה-19 כבייביסטרם להורים שיצאו לעבודה, נהפכו למקום שתלמידים מרגישים

גימנסיה הרצליה ז"ל. געגוע לסמל

"ההנהלות צריכות לדאוג להכנסה ומתנהלות שיחה על ה'ניצולת הכלכלית' של המבנים. לאולם ספורט יש שימוש בנוסף להתעמלות ומסיבות הסיום"

בי"ס. מיתוג באמצעות אדריכלות

שהוא 'שלהם'. שמתפתחת כלפיו גאוות יחידה עצמאית. השאיפה שלנו היא שהילד ירצה להשוויץ בבית-ספר שלו, ואנחנו מאמינים שה'שוויץ' בהחלט יכול לנבוע גם ממראה המבנה. צריך לתת לו חזית מרשימה שלא יראה כאחד הבתים, וייחוד ארכיטקטוני - כדי שלא יראה כמו בתי-ספר אחרים."

■ המסדרון המתרחב

אלי: "מבני בתי הספר משתנים בתקופה הנוכחית באופן מרחיק לכת. בכלל לא ברור, למשל,

"כיתות המחשבים מתאבנות, ברור שכבר לא צריך אותן והן עדיין זוכות לתקציב. גם הספריות מקבלות מעמד מרכזי, שלא ברור שמגיע להן"

"בית-ספר הוא מבנה ל-1,500 איש. זה חתיכת כפר. כארכיטקטים אנו צריכים להחליט אם לוקחים כפר והופכים אותו לגטו או פותחים אותו למרחב"

"המסחרי כובש את הציבורי. בתי-הספר נעלמו ונאלמו מהשיח האורבני. אנשים קובעים להיפגש ליד הסנטר, למה שלא יקבעו ליד בי"ס?"